

การใช้กลวิธีการอ่านภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

The Use of Visual Literacy Strategies to Enhance Reading and Critical Thinking Abilities

ลียานา พันธพงศ์ธรรม¹

Leeyana Phanthapongtam

นิสากร จารุมณี²

Nisakorn Charumanee

Abstract

This research aimed to study the effectiveness of using Visual Literacy Strategies (VLS) to enhance reading and critical thinking abilities. Eighty Mathayomsuksa Four students participated in this study; 40 students formed an experimental group and 40 students were in a control group. Visual Literacy Strategies were practiced in the experimental group whereas an

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ประเทศไทย

M.A. student, Teaching English as an International Language, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, Thailand

²รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ประเทศไทย

Associate Professor, Ph.D., Department of Languages and Linguistics, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, Thailand

Corresponding Author: E-mail: leeyana.lee@gmail.com

(Received: 26 April, 2018; Revised: 12 September, 2018; Accepted: 2 April, 2019)

instruction based on the school's reading curriculum was taught in the control group. The experimental instruments included 10 VLS lesson plans each comprising 10 reading texts and activities. A reading test, used as the data collection instrument, consisted of two reading texts and each had 12 questions based on Bloom's taxonomy of critical thinking level (1956). Percentages, means, standard deviations and t-test were employed in the data analysis.

It was found that the level of reading ability of the experimental group increased significantly at the level of .01, signifying that using VLS yielded positive results. A further comparison also showed the significant differences between the two groups, making it fair to say that VLS is highly effective. Regarding the critical thinking ability, the experimental group could improve their critical thinking ability significantly at the level of .01. Results from the comparison between the two groups indicated the higher scores in the VLS group with the significant differences in the progression of all levels of critical thinking, except level three (application), in which there was no significant difference.

Keywords: Visual literacy, visual literacy strategies, reading ability, critical thinking, thinking ability

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กลวิธีการอ่านภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 80 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยกลวิธีการอ่านภาพและกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีการสอนการอ่านที่กำหนดในหลักสูตรของโรงเรียน เครื่องมือทดลอง คือ

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพจำนวน 10 แผน ซึ่งประกอบด้วย บทอ่านและกิจกรรมจำนวน 10 บทเรียน เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบทดสอบ วัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยบทอ่าน 2 บท และแบบทดสอบอัตนัยบทละ 12 ข้อ ที่ออกแบบตามทฤษฎีของ Bloom (1956) ซึ่งครอบคลุมระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนทดสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 กล่าวได้ว่ากลวิธีการอ่านภาพสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้ ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสรุปได้ว่ากลวิธีการอ่านภาพส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้ดีกว่า ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนทดสอบเพิ่มขึ้นทุกระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในทุกระดับ ยกเว้นระดับที่ 3 (ความสามารถในการนำไปใช้) ที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การอ่านภาพ กลวิธีการอ่านภาพ ทักษะการอ่าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ความสามารถในการคิด

บทนำ

ในยุคสังคมโลกาภิวัตน์ ความสามารถในการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ เพราะการอ่านทำให้สามารถรับรู้สาระ ข้อมูล ข่าวสาร จากสื่อรอบตัวที่พบเจอ มาปรับใช้ให้เหมาะสมตามความต้องการ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การอ่านยังมีความสำคัญอย่างมากเมื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้เรียนต้องใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านให้ดียิ่งขึ้นอันจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาและการประกอบอาชีพ (Reynold, 1994) นำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จากผลสำคัญของการอ่านข้างต้น เยาวชนอันเป็นต้นกล้าของสังคมจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังให้มีการฝึกฝนทักษะการอ่านที่ดีเพื่อเป็นการปูทักษะพื้นฐานนำไปสู่การต่อยอดพัฒนาความคิดและทักษะอื่นๆสำหรับการเรียนรู้ต่อไป อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสถานการณ์การอ่านของผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้เรียนจำนวนไม่น้อยให้ความสนใจกับสื่อรอบตัวแต่ไม่ชอบอ่านหนังสือ รวมทั้งอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง และส่วนหนึ่งไม่มีเวลาอ่าน ดังผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) 5 ปีซ้อนหลัง (2555 – 2559) พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการสอบระดับชาติในรายวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่าร้อยละ 50 อย่างต่อเนื่อง คือ ร้อยละ 28.71 (ปี 2555) ร้อยละ 30.35 (ปี 2556) ร้อยละ 27.46 (ปี 2557) ร้อยละ 30.54 (ปี 2558) และร้อยละ 31.80 (ปี 2559) การที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำนั้นหลายฝ่ายได้กล่าวถึงสาเหตุไว้ว่า เกิดจากการที่ผู้เรียนประสบปัญหาด้านการอ่าน ไม่สามารถรวบรวมความคิดจากสิ่งที่อ่าน ประกอบกับการอ่านเป็นทักษะที่ยากและซับซ้อน เนื่องจากการฝึกทักษะการอ่านนั้น ผู้เรียนจะต้องเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านและใช้ความคิดวิจารณ์ญาณเพื่อตีความในสิ่งที่กำลังอ่านซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน ส่งผลให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีระดับขั้นความสามารถทางการคิด Bloom (1956 as cited in O - manee & Charumanee, 2016) คือ ระดับที่ 1 ความรู้ ความจำ ระดับที่ 2 ความเข้าใจ ระดับที่ 3 ความสามารถในการนำไปใช้ ระดับที่ 4 ความสามารถในการวิเคราะห์ ระดับที่ 5 ความสามารถในการสังเคราะห์ และระดับที่ 6 ความสามารถในการประเมินคุณค่า ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านควบคู่ไปกับการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า วิธีการสอนและเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณนั้น ภาพประเภทต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้การอ่านและการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น ภาพยังช่วยสร้างองค์ความรู้จากนามธรรมเป็นรูปธรรมทำให้ผู้เรียนเห็นภาพประกอบคำอธิบายหรือเนื้อหาที่เรียนได้ชัดเจนขึ้น ข้อมูลจากการมองเห็นภาพ

สามารถช่วยเสริม และสร้างความหมายผ่านเรื่องที่อ่านร่วมกับการกระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถามที่กระตุ้นความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะผู้เรียนต้องใช้ความคิดร่วมกับความสามารถในการอ่านเพื่อตอบคำถามของผู้สอน (Pettersson, 1989; Carry, 2003) ดังนั้นความสามารถในการอ่านภาพจึงสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นความสามารถในการตีความ และการให้ความหมายจากข้อมูลภาพหรือข้อความ การอ่านภาพประกอบด้วยกลุ่มทักษะหลายด้าน เช่น การใช้ความรู้เดิมที่มี การตั้งคำถาม การวิเคราะห์และคาดเดา การหาข้อเท็จจริง และการจำแนก ทักษะทางการคิดจึงเกิดจากความสามารถในการอ่านภาพและแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก สื่อสารผ่านกระบวนการอ่านหรือพูดนั่นเอง

เรียกได้ว่าความสามารถในการอ่านภาพของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านภาพนั้นมีความสำคัญเท่ากันกับการเรียนบทอ่านโดยทั่วไป ซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันกับการเรียนอ่านและเขียน กล่าวคือ ในการใช้กลวิธีการอ่านภาพนั้นผู้เรียนจะต้องถอดรหัส (decode) เป็นการแปลความหมายจากภาพ บทความ หรือสิ่งที่มองเห็นอย่างถูกต้อง ด้วยความเข้าใจและสามารถเชื่อมข้อมูลจากภาพ หรือแปลภาพโดยใช้ภาษาของตนเองก่อนที่จะเข้ารหัส (encode) คือการแปลความหมายจากความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจออกมาด้วยการสร้างภาพ ตลอดจนสร้างเรื่องราวและแสดงภาพเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ (Yenawine, 1997; Zombo, 2009; Sangkom, 2006) กลวิธีการอ่านภาพจึงเป็นกลวิธีที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้สมองซีกขวาในการรับรู้ข้อมูลจากภาพเชื่อมโยงกับความสามารถทางภาษาของสมองซีกซ้ายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเห็นภาพ พร้อมทั้งกระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถามที่กระตุ้นความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนต้องใช้ความคิด จินตนาการ และความสามารถในการอ่านภาพเพื่อตอบคำถามของผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mongkolsing (2005) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้แผนที่ความคิดในผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากเรียนโดยใช้แผนที่ความคิด ซึ่งแผนที่ทางความคิดทำให้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป็นลำดับขั้นตอน ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมเข้า

กับประสบการณ์ใหม่อีกด้วย เช่นเดียวกับ Walsh (2003) ได้ทำการศึกษาความสามารถทางการอ่านภาพผ่านการโต้ตอบของผู้เรียนโดยใช้การอ่านสมุดภาพ 2 เล่มในผู้เรียนชั้นอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ 1 โดยคละผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 (L2) และผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (L1) ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนโต้ตอบผ่านการเข้าใจจากภาพมากกว่าตัวหนังสือ ภาพช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนโต้ตอบและพัฒนาทักษะการอ่านภาพก่อนที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนผ่านการแปลความ การคาดเดาจากข้อมูลใหม่ ความรู้สึก และการประเมินผลแสดงออกมาทางการพูด ส่วนอีกประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผลของการเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก และผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 พบว่าผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองสามารถเข้าใจและแสดงความคิดเห็นได้จากภาพเช่นเดียวกับผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก

นอกจากการศึกษาข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาพและกลวิธีการอ่านภาพแล้วนั้น องค์ประกอบของภาพย่อมมีความสำคัญเช่นกัน ผู้สอนจึงควรศึกษาทำความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่น Alberto et al. (2007) กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านภาพว่ามีด้วยกัน 3 ส่วน ได้แก่ 1) การคิดจากภาพ คือ ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นและการแปลความคิดจากข้อมูลทุกชนิดให้เป็นภาพ เพื่อสื่อสารให้เข้าใจได้ 2) การสื่อสารผ่านภาพ คือ การสื่อสารข้อความ ความคิด ผ่านทางสื่อภาพ 3) การเรียนรู้จากภาพ คือ การสร้างความรู้ผ่านการมองเห็นภาพหรือสื่อ เช่น เทคนิคการสอนเสริมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด การสื่อภาพ หรือการตีความจากคำถาม (Bamford, 2003) เช่นเดียวกับ Wright (1989) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเภทของภาพเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ภาพที่ใช้นั้นควรเป็นสื่อสภาพจริง (Authentic) เช่น ภาพศิลปะ โปสเตอร์ภาพ ภาพถ่ายครอบครัว ภาพวาด ภาพการ์ตูนในหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นโฆษณาสินค้าหรือใบปลิว แผ่นประชาสัมพันธ์ รายการสินค้า ปฏิทินภาพ การ์ดอวยพร โปสเตอร์ด อันเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยประสานผู้เรียนเข้ากับกิจกรรมหรือสิ่งที่จะนำเสนอในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นภาพที่ดีควรดึงดูด

ความสนใจ สื่อความหมายได้หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นหาเรื่องราวจากภาพ หากเป็นภาพชุดหรือภาพต่อเนื่องผู้สอนควรเรียงลำดับภาพจากง่ายไปสู่ภาพที่ซับซ้อน นอกจากนั้นควรคำนึงถึงปัจจัยอื่น เช่น อายุ เพศ ความสนใจ และความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนจากการอ่านภาพได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะหาแนวทางแก้ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษซึ่งอยู่ในชั้นวิกฤต ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้กลวิธีการอ่านภาพพร้อมกับคำถามตามทฤษฎีระดับขั้นความสามารถทางการคิด Bloom (1956) เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและพัฒนาคิดอย่างมีวิจารณญาณอาจจะเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไปสู่การแก้ไขปัญหาการอ่านของเยาวชนไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กลวิธีการอ่านภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเปรียบเทียบกับผลการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษที่กำหนดในหลักสูตร โดยมุ่งตอบคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

1. การสอนโดยใช้กลวิธีการอ่านภาพสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้เพียงใด มีความแตกต่างจากผลการสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่กำหนดในหลักสูตรหรือไม่
2. การสอนกลวิธีการอ่านภาพสามารถพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้เพียงใด การคิดแต่ละระดับมีการพัฒนาเพียงใด มีความแตกต่างจากการสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่กำหนดในหลักสูตรหรือไม่

นิยามศัพท์เฉพาะและข้อตกลงการใช้คำ

1. กลวิธีการอ่านภาพ

กระบวนการด้านการอ่านภาพพร้อมกับการอ่านข้อความตัวอักษรผ่านการกระตุ้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากผู้สอนด้วยคำถามอ้างอิงตามทฤษฎีระดับขั้นความสามารถทางการคิด Bloom (1956) 6 ระดับ ทำให้เกิดข้อสังเกต แง่คิด จากภาพที่หลากหลาย อันจะทำให้การสื่อสารถูกต้อง สมบูรณ์มากขึ้น สามารถคิด จำแนก แปรความจากสิ่งที่

เห็นแล้วสื่อสารผ่านการพูดหรือเขียน โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพดังนี้ ขั้นก่อนอ่าน ผู้สอนจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและสามารถใช้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่จะอ่าน ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจต่อสิ่งที่จะนำเสนอ ร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้อยากคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมไปถึงการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เห็นร่วมกันในชั้นเรียน ขั้นการอ่าน ผู้เรียนทำกิจกรรมการอ่าน และพยายามทำความเข้าใจกับบทอ่านโดยมีภาพประกอบบทอ่านเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทอ่านมากขึ้น จากนั้นทำใบงานที่กำหนด โดยสรุปเนื้อหา ข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการอ่าน เตรียมถ่ายทอดออกมาในรูปของภาพประเภทต่างๆ และเตรียมตอบคำถามเพื่อฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากบทอ่าน และสุดท้ายขั้นหลังการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ถ่ายทอดออกมาด้วยการสร้างภาพ ภาพวาด แผนที่ กราฟ แผนภูมิ ตาราง โครงร่าง หรือเรื่องราว เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ และฝึกการเขียนตอบคำถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านใบงานหลังจบกิจกรรมการอ่าน

2. ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ หมายถึง ทักษะการอ่านตามที่กำหนดในจุดประสงค์รายวิชา คือ ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ สรุปความ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน รวมทั้งตระหนักในความสำคัญของการอ่านและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

3. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดอย่างมีเหตุผลจากภาพหรือเนื้อหาที่ได้อ่านจนเกิดความเข้าใจ ผ่านการคิด พิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบ นำไปสู่การสรุปและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอ้างอิงถึงทฤษฎีระดับขั้นความสามารถทางการคิด Bloom (1956) 6 ระดับ คือ ระดับ 1) ความรู้ ความจำ ระดับ 2) ความเข้าใจ ระดับ 3) ความสามารถในการนำไปใช้ ระดับ 4) ความสามารถในการวิเคราะห์ ระดับ 5) ความสามารถในการสังเคราะห์ และระดับ 6) ความสามารถในการประเมินคุณค่า

4. การสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่กำหนดในหลักสูตรหมายถึง การจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษสู่มาตรฐานสากล โดยใช้เนื้อหาการเรียนจากหนังสือเรียน

บทที่ 11 – 20 เช่นเดียวกับเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มทดลอง ใช้ระยะเวลา 2 คาบ คาบละ 50 นาที ต่อ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านตามคู่มือครูที่มีการฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณแต่ไม่ได้เน้นการใช้ภาพเป็นพิเศษ

ระเบียบวิธีการวิจัย

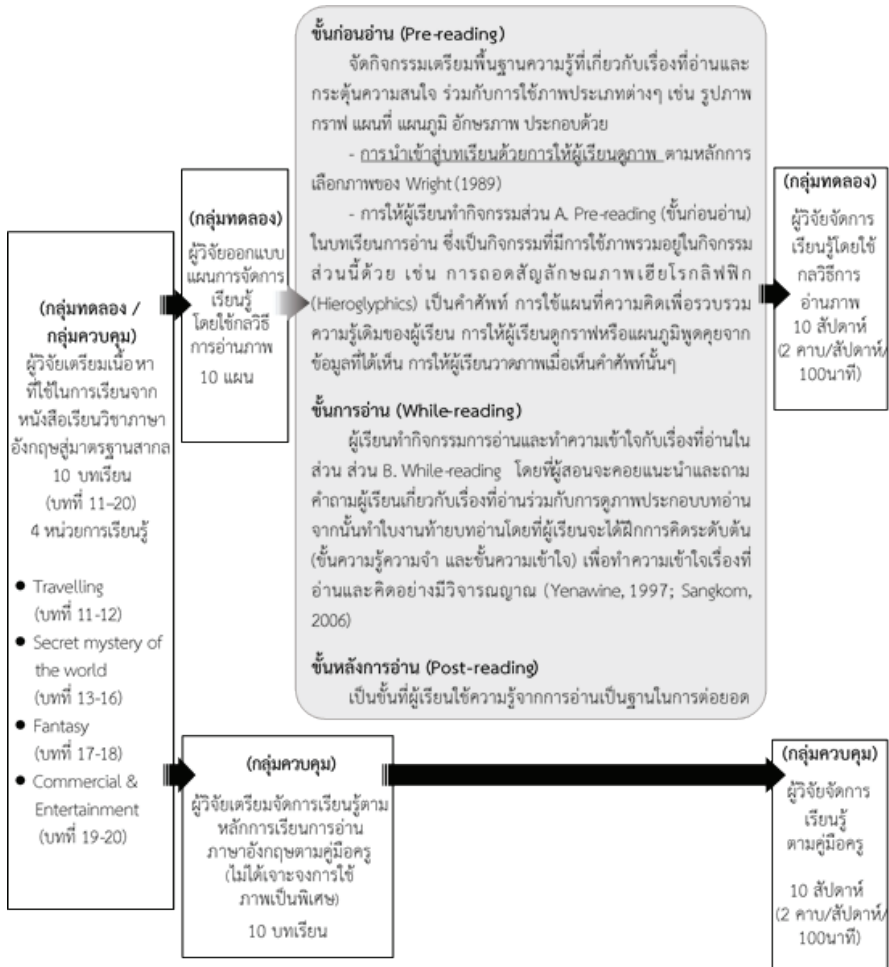
1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสู่มาตรฐานสากล (อ31222) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 80 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง คือ ผู้เรียนที่เรียนด้วยกลวิธีการอ่านภาพ 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน กลุ่มควบคุม คือ ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนการอ่านภาษาอังกฤษแบบที่กำหนดในหลักสูตร 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ด้วยผลคะแนน O-NET รายวิชาภาษาอังกฤษ (ปีการศึกษา 2559) เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เรียน โดยเปรียบเทียบค่าการกระจายตัวและค่าเฉลี่ยของคะแนนผู้เรียนทั้งสองห้องเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษใกล้เคียงกันมากที่สุดทั้งสองกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และประเภทที่สอง คือ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษสู่มาตรฐานสากล โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพ จำนวน 10 แผน บทเรียนทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยปรับปรุงบทเรียนตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง มีขั้นตอนการออกแบบดังแสดงในแผนภูมิ 1

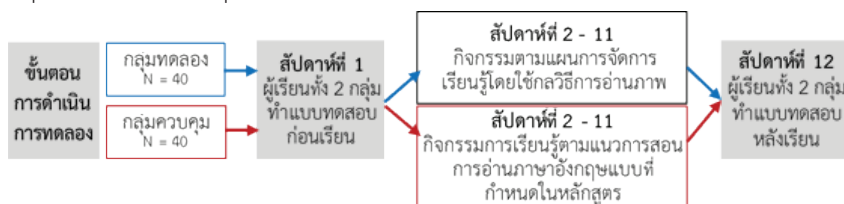
แผนภูมิ 1 ขั้นตอนในการออกแบบบทเรียนและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้

2.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนนี้ รวมการวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยกันในชุดเดียว ประกอบด้วยบทอ่านจำนวน 2 บท และแบบทดสอบอัตนัยบทละ 12 ข้อ ผู้วิจัยออกแบบคำถามโดยยึดตามทฤษฎีระดับขั้นความสามารถทางการคิด Bloom (1956) 6 ระดับ ระดับละ 2 ข้อ โดยคำถามระดับที่ 1 และ 2 (ข้อที่ 1 – 4 ของบทอ่าน) ผู้เรียนจะต้องเขียนตอบคำถามโดยใช้ภาษาอังกฤษเพื่อวัดทักษะการอ่านในขั้นความรู้ ความจำ และขั้นความเข้าใจว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจบทอ่านที่เป็นภาษาอังกฤษมากน้อยเพียงใด และคำถามตั้งแต่ระดับที่ 3 ถึง ระดับที่ 6 (ข้อที่ 5 – 12 ของบทอ่าน) ผู้เรียนสามารถตอบคำถามโดยใช้ภาษาไทยได้ เนื่องจากการเป็นทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงไม่ต้องการให้ภาษาเป็นข้อจำกัดการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน แบบทดสอบได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ผู้วิจัยปรับปรุงแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าอยู่ในระดับ 1.0 ก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.79

3. การเก็บข้อมูล

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ (แผนภูมิ 2) เริ่มจากสัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน จากนั้นในสัปดาห์ที่ 2 – 11 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพในกลุ่มทดลองและดำเนินการสอนการอ่านภาษาอังกฤษแบบที่กำหนดในหลักสูตรในกลุ่มควบคุม หลังจากนั้นผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบหลังเรียน

แผนภูมิ 2 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินผลทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยใช้หลักการตรวจสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ Northridge (2014) ดังนี้ 1) ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ แยกแยะ จำแนก เรื่องที่อ่านได้ 2) ผู้เรียนสามารถพิจารณาบริบทของเนื้อหาได้ 3) ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการอ่าน มาปรับเป็นแนวคิดทัศนคติของตน แสดงความคิดเห็นเรื่องที่อ่านด้วยภาษาของตนเอง 4) ผู้เรียนสามารถชี้แจงข้อขัดแย้ง สนับสนุนความคิดของตนได้ด้วยเหตุผล 5) ผู้เรียนสามารถสรุปสิ่งต่างๆอย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงเหตุและผลด้วยตรรกะ จากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบการทำแบบทดสอบไว้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 เกณฑ์ในการตรวจสอบการทำแบบทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ระดับชั้นความคิด	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน (ข้อละ)
Bloom		
ข้อสอบอัตนัย บทอ่านละ 12 ข้อ 24 คะแนน (ระดับละ 2 ข้อ) หากผู้เรียนตอบคำถามตรงตามเกณฑ์แต่ละข้อจะได้ 2 คะแนน และถ้าตอบไม่ตรงตามเกณฑ์จะได้ 0 คะแนน		
1. ความรู้ ความจำ	ตอบคำถามถูกต้องตรงตามเรื่องที่อ่าน	2
2. ความเข้าใจ	ตอบคำถามถูกต้องตรงตามเรื่องที่อ่าน	2
3. การนำไปใช้	ระดับที่ 3 – 6 (ผู้เรียนเขียนตอบเป็นภาษาไทยได้)	2
4. การวิเคราะห์	ข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน (1 คะแนน) สรุปใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อเสนอแนะ	2
5. การสังเคราะห์	ข้ออ้าง ตามประเด็น	2
6. การประเมินคุณค่า	ทัศนคติส่วนตัว (1 คะแนน) แสดงความคิดเห็นให้เหตุผลชี้แจงข้อขัดแย้งหรือสนับสนุน	2

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน independent sample t-test และ paired sample t-test ที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

ผลการศึกษา

1. ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม และนำคะแนนมาเปรียบเทียบหาความแตกต่าง โดยใช้ Paired sample t-test และ Independent sample t-test ปรากฏผลดังตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง	แบบทดสอบ ก่อนเรียน		แบบทดสอบ หลังเรียน		Mean Difference	t-values	P-values
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง N = 40	19.65 (40.94%)	4.94	39.10 (81.46%)	5.24	19.45 (40.52%)	-20.59	.000**
กลุ่มควบคุม N = 40	22.40 (49.67%)	5.29	29.95 (62.40%)	5.90	7.55 (15.73%)	-8.03	.000**

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการการอ่านภาษาอังกฤษ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพและการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษแบบที่กำหนดในหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับพัฒนาการ		Difference	t-values	P-values
	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง N = 40	19.45 (40.52%)	5.97	11.95 (24.79%)	8.93	.000**
กลุ่มควบคุม N = 40	7.55 (15.73%)	5.95			

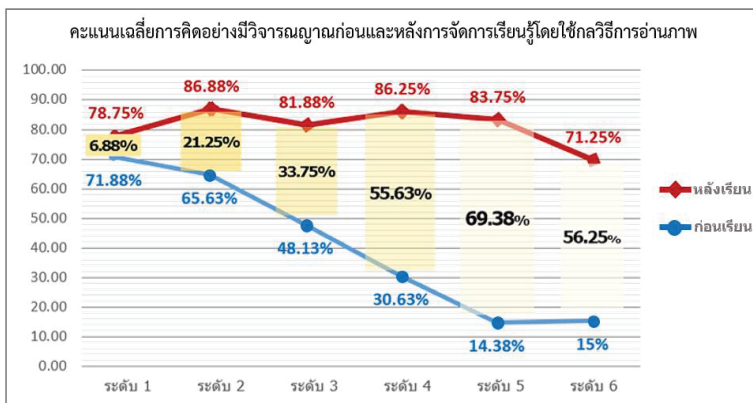
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

ผลจากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มสามารถพัฒนาระดับทักษะการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($P = .000$) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มทดลองซึ่งใช้กลวิธีการอ่านภาพสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า (ก่อนเรียน $\bar{x} = 19.65$ หลังเรียน $\bar{x} = 39.10$) จากคะแนนเต็ม 48 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบเพื่อยืนยันว่าการจัดการเรียนรู้แบบใดสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้ดีกว่ากัน ผลการวิเคราะห์ระดับพัฒนาการของทั้งสองกลุ่มปรากฏดังตาราง 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองที่เรียนด้วยกลวิธีการอ่านภาพมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม 24.79% ซึ่งอยู่ในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้กลวิธีการอ่านภาพได้ผลดีกว่าการสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่กำหนดในหลักสูตร

2. ผลการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

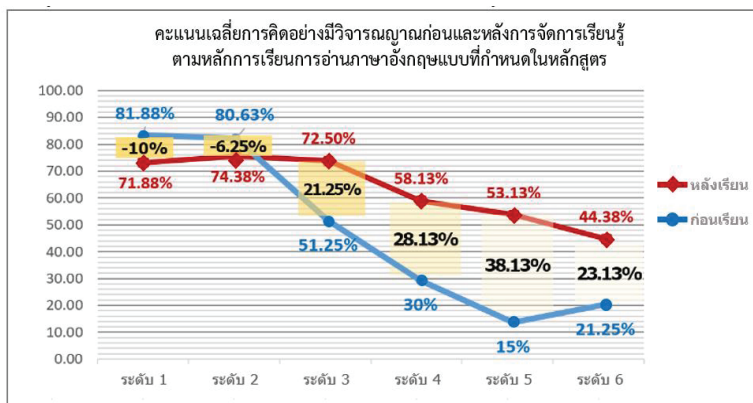
ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามทฤษฎีระดับขั้นความสามารถทางการคิด Bloom (1956) 6 ระดับ ประกอบด้วย 1) ความรู้ ความจำ 2) ความเข้าใจ 3) ความสามารถในการนำไปใช้ 4) ความสามารถในการวิเคราะห์ 5) ความสามารถในการสังเคราะห์ และ

6) ความสามารถในการประเมินคุณค่า ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณในงานวิจัยครั้งนี้
ปรากฏผลดังแผนภูมิและตารางต่อไปนี้

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

แผนภูมิ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลัง
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพ (กลุ่มทดลอง)

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

แผนภูมิ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการ
เรียนรู้ตามหลักการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษแบบที่กำหนดในหลักสูตร (กลุ่มควบคุม)

แผนภูมิ 3 แสดงให้เห็นว่าก่อนการทดลอง ผู้เรียนที่เรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพมีระดับขั้นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับต้น (ระดับ 1, 2) มากกว่าระดับที่สูงขึ้น (ระดับ 3-6) แต่หลังการทดลองพบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P = .000$) ทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการพัฒนาเป็นอย่างมากในระดับ 3 – 6 และสามารถพัฒนาความสามารถในการสังเคราะห์ได้มากที่สุด (ระดับ 5 = 69.38%) เช่นเดียวกับผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนตามแนวการสอนการอ่านภาษาอังกฤษแบบที่กำหนดในหลักสูตร (แผนภูมิ 4) ระดับขั้นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนสูงสุดอยู่ที่ระดับต้น (ระดับ 1, 2) ในขณะที่หลังเรียนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับ 3 – 6 พัฒนาเพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการคิดแต่ละระดับ พบว่า ผู้เรียนกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับ 3 – 6 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01** ($P = .000$) โดยเฉพาะระดับ 5 ความสามารถในการสังเคราะห์ (38.13%) แม้ว่าจะระดับพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับต้น (ระดับ 1, 2) ของผู้เรียนกลุ่มควบคุมนั้นลดลง (ระดับ 1 = -10%, ระดับ 2 = -6.25%) แต่เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยการคิดทั้งสองระดับนั้นจัดว่า อยู่ในระดับดี (มากกว่า 70%) ทั้งคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน (ระดับ 1 ก่อนเรียน 81.88%, หลังเรียน 71.88% และระดับ 2 ก่อนเรียน 80.63%, หลังเรียน 74.38%)

เมื่อเปรียบเทียบต่อไปว่าการเรียนแบบใดสามารถส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดีกว่ากัน ผลการนำคะแนนพัฒนาการ (Pre-Post differences) ในแต่ละระดับความคิดของผู้เรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่าง
ผู้เรียนที่เรียนด้วยกลวิธีการอ่านภาพและผู้เรียนที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษ
แบบที่กำหนดในหลักสูตร

ระดับการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	กลวิธีการอ่านภาพ (กลุ่มทดลอง n=40)		แบบที่กำหนดในหลักสูตร (กลุ่มควบคุม n=40)		t-values	P-values
	ระดับพัฒนาการ	S.D.	ระดับพัฒนาการ	S.D.		
1. ความรู้ความจำ	0.55 (6.88%)	2.22	-0.80 (-10%)	1.49	3.20	.002**
2. ความเข้าใจ	1.70 (21.25%)	2.46	-0.50 (-6.25%)	2.51	3.96	.000**
3. ความสามารถในการ นำไปใช้	2.70 (33.75%)	2.38	1.70 (21.25%)	2.50	1.83	.071
4. ความสามารถในการ วิเคราะห์	4.45 (55.63%)	2.10	2.25 (28.13%)	2.36	4.40	.000**
5. ความสามารถในการ สังเคราะห์	5.55 (69.38%)	2.15	3.05 (38.13%)	2.52	4.78	.000**
6. ความสามารถในการ ประเมินคุณค่า	4.50 (56.25%)	2.30	1.85 (23.13%)	2.28	5.18	.000**
รวมทั้ง 6 ระดับ	19.45 (40.52%)	5.97	7.55 (15.73%)	5.95	8.93	.000**

โดยภาพรวมผลจากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านภาพสามารถพัฒนาระดับความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 8.93$) และเมื่อพิจารณาระดับย่อยพบว่า กลวิธีการอ่านภาพช่วยพัฒนาการคิดทุกระดับได้สูงกว่ามาก ยกเว้นระดับการนำไปใช้ (ระดับ 3) พบว่า ทั้งสองกลุ่มพัฒนาการคิดได้ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามก็ระดับความรู้ความจำและความเข้าใจ (ระดับ 1, 2) ของกลุ่มควบคุมลดลงเล็กน้อย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับพัฒนาการทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพ

จากการศึกษาการใช้กลวิธีการอ่านภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ผลปรากฏว่า ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (กลุ่มทดลอง $t = -20.59$, กลุ่มควบคุม $t = -8.03$) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านภาพพัฒนาเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า อีกทั้งมีคะแนนระดับพัฒนาการสูงกว่าคะแนนในกลุ่มควบคุมที่เรียนตามหลักการสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่กำหนดในหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($t = 8.93$) แม้ว่าการสอนการอ่านภาษาอังกฤษที่กำหนดในหลักสูตรนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการอ่านตามคู่มือครูโดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย และมีภาพประกอบบทเรียนก็ตาม แต่การสอนการอ่านดังกล่าวไม่ได้เน้นการอ่านภาพในขั้นตอนการสอนอ่านเท่าที่ควร ขณะที่กลวิธีการอ่านภาพนั้นออกแบบตามขั้นตอนการสอนอ่าน มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น การทบทวนความรู้เดิมด้วยแผนผังความคิด การเล่นเกมคาดเดาคำศัพท์จากภาพ การให้ผู้เรียนจินตนาการจากภาพและคำที่กำหนด การจับคู่หัวข้อกับเนื้อเรื่องในแต่ละย่อหน้า การให้ผู้เรียนจับคู่หรือจับกลุ่มสรุปเนื้อหาเพื่อตอบคำถาม การให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูล คาดเดาเหตุการณ์ สร้างองค์ความรู้ต่อยอดจากเนื้อหาที่ได้อ่านและนำเสนอในชั้นเรียน อีกทั้งกิจกรรมเน้นการใช้ภาพทุกขั้นตอนการสอนการอ่าน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่าน ถ่ายทอดผ่านการสร้างภาพประเภทต่าง ๆ โดยใช้ภาษาของตนเอง เป็นการฝึกผู้เรียนให้เข้ารหัส (encode) เพื่อแปลความหมายจากความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจผ่านการสร้างเรื่องราวและแสดงภาพเพื่อสื่อความหมาย อันเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีการอ่านภาพสามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญสอดคล้องกับแนวคิดสมมติฐานเกี่ยวกับตัวป้อนเข้าทางภาษาในด้านการรับรู้ทางภาษาของ Krashen (1982 as cited in Su-ya-ai, 2009) กล่าวว่า ในการเรียนรู้

ภาษาจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับที่สูงกว่าได้นั้นต้องอาศัยบริบทช่วยในการเรียนรู้ ภาพประเภทต่างๆเป็นตัวป้อนเข้าที่สามารถเข้าใจได้ (comprehensible input) ช่วยประสานผู้เรียนเข้ากับกิจกรรมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่นเดียวกับแนวคิดของ Yenawine (1997); Sangkom (2006) ที่กล่าวว่า การใช้ภาพพร้อมกับการเรียนการสอนเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากนามธรรมเป็นรูปธรรม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพประกอบคำอธิบายหรือเนื้อหาที่เรียนได้ชัดเจนขึ้นอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yi and Yi (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาพประกอบการทำความเข้าใจบทอ่านในกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถภาษาอังกฤษต่ำ พบว่า การใช้ภาพประกอบบทอ่านช่วยส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนทั้งบทอ่านระดับง่ายและบทอ่านระดับยาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Walsh (2003); Buaprasertying (2007) พบว่า พัฒนาการทางภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังการเรียนผ่านการอ่านภาพ อีกทั้งผู้เรียนสามารถเข้าใจและแสดงความคิดเห็นจากภาพได้อีกด้วย ภาพจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของบทอ่านและความคิดอ่าน รวมทั้งส่งเสริมทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ระดับพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านภาพ

จากการศึกษาผลของการใช้กลวิธีการอ่านภาพเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ก่อนเรียนผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงสุดที่ระดับ 1 และต่ำสุดที่ระดับ 6 (1 - 6 ตามลำดับ) คะแนนดังกล่าวค่อนข้างต่ำมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดระดับ 3 - 6 อย่างไรก็ตามการคิดในแต่ละระดับพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดในระดับสูง (ระดับ 3 - 6) ซึ่งพัฒนาเพิ่มขึ้นกว่าการคิดในระดับต้น อาจกล่าวได้ว่า กลวิธีการอ่านภาพช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณระดับสูง (ระดับ 3 - 6) อย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chotwattanachai, Viboonrungsan, and Prachanban (2015); Seenuan, Phonyotin, Sangprateetong, and Tulananda (2018)

พบว่า การใช้คำถามร่วมกับภาพและวิธีการสอนแบบต่างๆ สามารถพัฒนาการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผู้เรียนที่เรียนตามวิธีการสอนการอ่านที่กำหนดในหลักสูตรมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้นในการคิดระดับสูง (ระดับ 3 – 6) เช่นกัน ยกเว้นการคิดระดับต้น (ระดับ 1, 2) ซึ่งมีพัฒนาการการคิดหลังเรียนลดลงเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับว่าการจัดการเรียนรู้แบบใดจะส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดีกว่า ผลจากคะแนนระดับพัฒนาการทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนพัฒนาการของผู้เรียนที่เรียนด้วยกลวิธีการอ่านภาพสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนการอ่านภาษาอังกฤษแบบที่กำหนดในหลักสูตรทุกระดับและแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01** ($t = 8.93$) ยกเว้น ระดับที่ 3 ความสามารถในการนำไปใช้ ซึ่งไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจกล่าวได้ว่าทั้งสองวิธีสามารถส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้โดยเฉพาะการใช้กลวิธีการอ่านภาพที่ช่วยพัฒนาความสามารถทางการคิดได้ดีกว่าเล็กน้อย

ทั้งนี้การที่ระดับพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มสูงขึ้นในเกือบทุกระดับอาจเกิดจากผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการด้านการอ่านภาพผ่านการกระตุ้นด้วยคำถาม การตอบคำถามนำไปสู่การมีส่วนร่วมของผู้เรียนและขยายขอบเขตความสนใจทำให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อวินิจฉัย วิเคราะห์ สะท้อนความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับภาพที่ได้อ่านมากขึ้น นอกจากนั้นคำถามถูกออกแบบโดยอ้างอิงจากทฤษฎีระดับขั้นความสามารถทางการคิด Bloom (1956) 6 ระดับ ระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะถูกกระตุ้นด้วยคำถามที่อาศัยระดับความรู้ความจำ (ระดับ 1) และความเข้าใจ (ระดับ 2) เป็นฐาน เมื่อผู้เรียนได้อ่านภาพพร้อมกับบทอ่านจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจข้อมูลที่ได้อ่านได้ดี ส่งผลให้สามารถคิดและตอบคำถามในระดับสูงขึ้นไปได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Walsh (2003); Mongkongsing (2005); Su-ya-ai (2009) พบว่า ภาพเป็นส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนโต้ตอบและส่งเสริมความสามารถในการอ่านจากภาพก่อนที่จะ

เชื่อมโยงข้อมูล ความรู้หรือประสบการณ์ของตนผ่านการแปลความ คาดเดาจากข้อมูลใหม่ ความรู้สึกและการประเมินผลออกมาผ่านการพูดหรือเขียนได้ดีเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลวิธีการอ่านภาพช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดี ดังนั้นผู้สอนจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการสอนเป็นอย่างดี เช่น ศึกษาหลักการเลือกภาพให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วย และความรู้พื้นฐานทางวัฒนธรรมของผู้เรียน ศึกษาหลักในการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิด การเน้นการฝึกทักษะการคิดจากภาพ การสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอ่าน และผู้สอนควรจัดกิจกรรมการอ่านที่ช่วยพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณระดับต้น (ระดับ 1, 2) ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียน เพื่อเป็นฐานสู่การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณระดับสูงให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการทบทวนความรู้เดิมด้วยภาพประเภทต่างๆร่วมกับคำถามกระตุ้นความสนใจในขั้นก่อนอ่าน การให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาร่วมกับการดูภาพประกอบบทอ่านเพื่อตอบคำถามเป็นคู่หรือกลุ่ม การให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ต่อยอดจากเนื้อหาที่ได้อ่านและนำเสนอในชั้นเรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นข้อดีของการใช้ภาพประเภทต่างๆร่วมกับการใช้คำถามกระตุ้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงควรมีการศึกษาและทดลองใช้กลวิธีการอ่านภาพเพื่อพัฒนาทักษะ รายวิชาหรือในผู้เรียนระดับอื่น ๆ รวมทั้งควรศึกษาว่าภาพประเภทใดช่วยส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดีกว่ากัน และควร

เพิ่มเวลาในการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีการศึกษาหรือในระดับชั้นที่สูงขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระยะยาวต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยในครั้งนี้อาจเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการออกแบบและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในตำรา หนังสือเรียน อีกทั้งเป็นแนวทางในการ ออกแบบหรือผลิตสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนไทยต่อไป

References

- Alberto P. et al. (2007). Components of visual literacy: Teaching logos *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 22(4), 234-243.
- Bamford, A. (2003). *The visual literacy white paper*. Australia: Adobe Systems Pty Ltd.
- Bloom, B.S., et al. (1956). *Taxonomy of educational objectives handbook I: Cognitive domain*. New York: David McKay Company, Inc.
- Buaprasertying, P. (2007). *Use of mental imagery strategies to promote English reading comprehension and creative writing ability of English program students*. (Master thesis, Chiang Mai University). [in Thai]
- Carry, D. (2003). Visual literacy: Using images to increase comprehension. Retrieved March 1, 2017, from <https://readingrecovery.org/images/pdfs/Conferences/NC09/>.
- HandoutsChotwattanachai, R., Viboonrungsan, S., & Prachanban, P. (2015). The development of instructional packages through DR-TA teaching strategy to promote concept in English reading for Matthayomsuksa

- 4 students. *Journal of Education Naresuan University*, 135-145.
[in Thai]
- Krashen, S. D. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*.
New York: Prentice Hall.
- Mongkonsing, K. (2005). *Use of mind-mapping to enhance English writing skills of Prathom Suksa 5 students*. (Independent Study, Chiang Mai University). [in Thai]
- Northridge, K. (2014). Measure critical thinking skills. Retrieved February 1, 2017, from http://www.ehow.com/how_5864397_measure-critical-thinking-skills.html.
- O-manee, A., & Charumanee, N. (2016). The use of extensive reading activities to develop English reading competency and critical thinking ability. *Journal of Liberal Arts Prince of Songkla University Hat Yai*, 8(2), 104-131. [in Thai]
- Pettersson, R. (1989). *Visual for information*. New Jersey Educational Technology Publications.
- Raynolds, A. (1994). *The global learning organization*. New York: Irwin.
- Sangkom, P. (2006). Visual literacy activities and practice. Retrieved March 1, 2017, from www.drsangkom.com. [in Thai]
- Seenuan, T., Phonyotin, P., Sangprateetong, V., and Tulananda, O. (2018). A development of an instructional model to develop early childhood critical thinking through reflective teaching and documentation. *Journal of Education Naresuan University*, 20, 61-74. [in Thai]

- Su-ya-ai, K. (2009). *Using Visual Thinking Techniques to Promote English Reading and Creative Writing Abilities of Undergraduate Students*. (Master thesis, Chiang Mai University). [in Thai]
- Walsh, M. (2003). 'Reading' pictures: what do they reveal? Young children's reading of visual texts. *Reading, 3*, 123-130.
- Wright, A. (1989). *Pictures for language learning*. Cambridge University Press.
- Yenawine, P. (1997). Thoughts on visual literacy. Retrieved March 1, 2017, from <http://vtshome.org/wp-content/uploads/2016/08/12Thoughts-On-Visual-Literacy.pdf>.
- Yi, C. P., & Yi, C. P. (2009). The effects of pictures on the reading comprehension of low- proficiency Taiwanese English foreign language college students: An action research study. *VNU Journal of Science, 25*, 186-198.
- Zambo, D. M. (2009). Using visual literacy to help adolescents understand how images influence their lives. *Teaching exceptional children, 41*(6), 60-67.
- Ennis, R.H. (1985). A Logical Basis for Measuring Critical Thinking Skill. *Education*.